

Spomendan bez spomena i spomenika

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2009/1/19 16:03:13

Hrvatski sabor je 2006. godine 9. siječanj proglasio spomendanom kao dan sjećanja na 1919. godinu kada je u Ćakovcu održana velika Narodna skupština, uz prisustvo 10.000 ljudi i na prijedlog dr. Ivana Novaka usvojena Rezolucija o odcjepljenju Međimurja od mađarske države koja je uveliko pomogla da se mirovnim ugovorom od 20. lipnja 1920. Međimurje dodijeli tada već stvorenoj Kraljevini SHS-a a ne Mađarskoj.

Točno 90 godina kasnije, 9 siječnja 2009. godine u Ćakovcu, u zgradi koja se meni iz nepoznatih razloga nazvala „zgrada Scheier“, u dvorani Zrinskih (?) uz prisutnost ne više od četrdesetak ljudi održana je svečana akademija u povodu toga spomendana. Prije toga, odabrano društvo položilo je vijence na grob dr. Novaka na Ćakovečkom groblju a nakon akademije služena je i Sveta misa. I to bi bilo sve. Tako smo eto obilježili jedan od najvažnijih povijesnih događaja u Međimurju ali i u Hrvatskoj nakon Prvog rata koji je Međimurje završечно definirao kao dio Hrvatske. Iz Zagreba nije bilo nikoga.

Presjek povijesnih zbivanja toga vremena na svečanoj akademiji dao je prof. Vladimir Kalšan. Spomenuo je da je nakon svih tih vojno-političkih akcija od veoma velike važnosti za buđenje nacionalne svijesti Međimuraca bila i aktivnost „Ćakovečkog kulturnog kruga“ kojega su činili dr. Ivan Novak, Nikola Pavić, dr. Vinko Žganec, Ladislav Kralj i Josip Slavenski. Dočekali smo eto i 90. obljetnicu početka njihova rada bez zasluženog spomen obilježja.

Doduše, postoje biste dr. Novaka i Pavića ispred zgrade Visoke učiteljske škole, (pre)daleko od očiju javnosti, postoji i bista Josipa Slavenskog u Perivoju Zrinski koju je teško uočiti zbog blata u koje je postavljena, a u Vratišincu pak je bista dr. Žganca. Kraljevu bistu možete pak vidjeti samo ako posjetite njegovu memorijalnu zbirku u ulici Ruđera Boškovića u Ćakovcu.

Prije tri godine župan je dao javno obećanje da će se dr. Novaku na Franjevačkom trgu podići spomenik.

Hoćemo li i 100. obljetnicu Narodne skupštine dočekati bez spomenika dr. Ivanu Novaku? Bojim se da da jer je Ćakovec JEDINI grad u Hrvatskoj koji NE DOZVOLJAVA da se na njegovim trgovima podižu spomenici velikanima rođenim ili zaslužnim za grad i Međimurje. A gradski trgov nastadoše upravo zato da se na njima okuplja narod i da na njima slavi svoju povijest i svoje velikane. Umjesto toga mi spomenike sakrivamo po livadama, parkovima i perivojima, što dalje od naroda. Naravno ako se radi o spomenicima našim domaćim ljudima, Međimurcima.

Upućujem apel gradskim ocima da, ako su im već ovi velikani naše povijesti iz bilo kojih razloga „nepodobni“ da dobiju svoje spomenike, na Franjevačkom trgu postave barem spomen-ploču koja će podsjećati na slavni 9. siječanj 1919. godine.

Ni 30. travanj nije (pre)daleko. Taj pak je dan odabran kao Dan županije a u znak sjećanja da je na taj dan u Bečkom Novom Mestu odrubljena glava Petru (IV) Zrinskom. Pustimo sada na stranu svu morbidnost odluke da kao dan slavlja uzešmo nečiju smrt, odsjecanje glave.

Želim samo vladajuće podsjetiti da taj Petar (IV) Zrinski u Ćakovcu ali ni u Međimurju nema svoj spomenik niti pak kakovu drugo primjereno obilježje.

Onaj spomenik Zrinskom kojega neki nazivaju „feti“ a neko „orao“ spomenik je Nikoli (VII) Zrinskom, bratu Petrovom. Taj Nikola VII poznat je kao autoru spjeva „Adirajskoga morja sirene“ napisanog na mađarskom jeziku a kojega na hrvatski preveo upravo mlađi mu brat Petar IV. Ako pak se pitate zašto se na tom spomeniku često mogu naći vijenci s mađarskom zastavom a gotovo nikada s hrvatskom trobojnicom i pleterom, odgovor je vrlo jednostavan: Nikolu VII Mađari slave kao najznačajnijeg mađarskog pjesnika 17. stoljeća, ocem mađarske književnosti.

Nedavno pak podignuti spomenik na livadi uz Perivoj Zrinski (kojega neki već nazvaše „nakazom“) je spomenik Nikoli (IV) Zrinskom koji je dobio i naziv Sigetski i koji je kod Sigeta poginuo 54 godine prije no što se njegov imenjak Nikola VII rodio odnosno 53 godine prije rođenja Petra IV.

No, tko zna. Možda se ipak ostvari ideja nekadašnjeg vodstva „Zrinske garde“ za koju je predsjednik Mesia položio i kamen temeljac, i do Dana županije Ćakovec ipak dobi spomenik „Oproštaj“ u znak sjećanja na Petra (IV) Zrinskog, Franu Krstu Frankopana i žene Petrove, Katarine.

PS . Na ulazima u Ćakovec stoji velika tabla na kojoj piše Ćakovec – grad Zrinskih.

Ćakovec povelju privilegija kojom postade slobodno trgovište dobija još 29. svibnja 1579. godine. Zbog toga je taj dan i odabran kao Dan grada.

Darovatelj te povelje je Juraj (IV) Zrinski, sin onog Nikole (IV) Zrinskog –Sigetskog.

To je onaj Zrinski koji je u Međimurje pozvao putujućeg tiskara Hofhaltera koji od 1573. godine razvija bogatu tiskarsku djelatnost u Nedelišću, jedinu u to doba na krajnjem hrvatskom sjeveru. Ali, ni taj Zrinski u gradu nema nikakvo obilježje. Ulicu s njegovim imenom možemo naći tek u Šenkovcu. Imao je Juraj jednu veliku „falingu“ koju mu ne opraštaju čak ni današnji režimski povjesničari, a čisto ni političari: prešao je na protestantizam i dozvolio dolazak protestanata u Međimurje.

U spomen Juraju ostade tek ime naše tiskare „Zrinski“ i njegova bista u krugu tiskare.